

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

KARIBSKÁ OBLASŤ

Úvod Karibská oblasť

Karibská rozvojová banka (CDB) predpovedá v roku 2022 rast hrubého domáceho produktu (HDP) o 9,1 % v rámci svojich 19 prijímajúcich členských krajín (BMC), čím sa urýchli oživenie ekonomiky regiónu, ktoré sa začalo v roku 2021.

Priaznivý výhľad je ukotvený v očakávanom náraste HDP ekonomík vyvážajúcich komodity o odhadovaných 17,5 % v dôsledku silného rastu v Guyane (47,5 %), vyplývajúceho zo zvýšenej produkcie ropy a plynu a oživenia výroby energie v Trinidade a Tobago, keďže obmedzenia na strane ponuky sa zmierňujú. Vyššie medzinárodné ceny ropy by sa mali premietnuť do neočakávaných príjmov.

Očakáva sa, že BMC exportujúce služby naberú na sile a rastú v priemere o 4,8 %, čo odráža pokračujúci prílev medzinárodných návštevníkov. Očakáva sa, že toto oživenie sa pravdepodobne zosilní v roku 2022, keď sa obmedzenia zmiernia, v dôsledku posilnených ochranných zdravotných opatrení. Návratnosť medzinárodných cestujúcich však bude závisieť od zrýchlenia zaočkovanosti; efektívne zvládanie pandémie bez uchýľovania sa k úplným a zdĺhavým blokáciám; a trvalú dôveru v protokoly ustanovené pre bezpečné cestovanie do regiónu.

„Kľúčovým ponaučením z dopadu pandémie je, že tie krajiny, ktoré vstúpili do pandémie na silnom makrofiškálnom základe, dopadli lepšie. Krajiny ako také zdvojnásobujú úsilie o dosiahnutie udržateľnosti dlhu napriek pretrvávajúcim výzvam. Mnohé krajiny implementujú programy na dosiahnutie udržateľnosti s podporou medzinárodnej komunity finančných inštitúcií, vrátane CDB. Iní tak robia mimo podporovaných programov, ale vytvorili explicitné fiškálne kotvy, aby fungovali ako platformy pre rámce makroekonomickej politiky.

Rast predpovedaný na rok 2022 je podporený aj očakávaniami zrýchlenej implementácie niekoľkých veľkých infraštruktúrnych projektov v celom regióne.

Kombinácia zmiernenia hraničných kontrol a vnútorných blokovacích opatrení a pokračujúca implementácia fiškálnych stimulačných programov v niektorých BMC pomohla regionálnym ekonomikám obnoviť časť stratenej pôdy v hospodárskej činnosti.

V roku 2021 sa ekonomiky vyvážajúce služby zvýšili o 3,2 %, čo bolo spôsobené oživením v dvoch sektoroch, hoteloch a reštauráciách a veľkoobchode a maloobchode, pričom medzi januárom a septembrom sa zvýšil takmer 10 % nárast počtu turistov. Belize zaznamenalo rast o 10,9 %, zatiaľ čo ekonomika Svätej Lucie vzrástla o 6,8 %. Ekonomiky Grenady, Antiguy a Barbudy vzrástli o 4,8 % a 4,7 %, zatiaľ čo Bahamy získali 3,1 % a Barbados vzrástol o 1,4 %.

Naopak, HDP v Trinidade a Tobagu klesol o 2,9 % v dôsledku nižšej produkcie zemného plynu s vplyvom na nadväzujúce odvetvia, ako aj nariadeného zatvárania v sektore služieb.

Po prudkom náraste regionálneho dlhu k HDP v roku 2020 o 17,7 % bodu, najmä v dôsledku bezkonkurenčného poklesu regionálneho HDP a v menšej miere zvýšených pôžičiek v reakcii na krízu COVID-19, priemerný dlh k HDP klesol o 2,0 % bodu na 80,5 % v roku 2021.

Dopad pandémie teda v globále odhalil štrukturálne nedostatky, ktoré spôsobili akútnu zraniteľnosť regiónu voči globálnym ekonomickým otrasom. V dôsledku toho, hoci mala pandémia globálny dosah, niet pochýb o tom, že vysoká úroveň koncentrácie vývozu, ktorá je priamym dôsledkom štrukturálnych nedostatkov v regióne, zosilnila vplyv pandémie v Karibiku.

Región by sa mal snažiť byť odolnejším vo všetkých svojich rozvojových dimenziách – sociálnej, ekonomickej, environmentálnej a inštitucionálnej.

Medzinárodný menový fond (MMF) uvádza, že vojna na Ukrajine otriasa globálnou ekonomikou a zvyšuje neistotu ohľadom vyhliadok Latinskej Ameriky a Karibiku. Pociťuje vyššia inflácia, ktorá ovplyvňuje reálne príjmy, najmä tých najzraniteľnejších. Politické riadenia reagujú na túto výzvu sprísnením menovej politiky a vykonávaním opatrení na zmiernenie úderov na najzraniteľnejších a obmedzenie rizík sociálnych nepokojov. Podľa riaditeľa MMF pre odbor západnej pologule Ilana Goldfajna, „By prípadná eskalácia vojny mohla nakoniec viesť ku globálnym finančným problémom a prísnejším finančným podmienkam pre región. Okrem toho pokračujúce sprísňovanie menovej politiky v Spojených štátoch, keďže Federálny rezervný systém zaujíma jastrabie stanovisko čo by v konečnom dôsledku mohlo ovplyvniť globálne finančné podmienky.“ Podľa finančnej inštitúcie so sídlom vo Washingtone zaznamenali karibské krajiny minulý rok hospodársky rast medzi 2,8 a 4,7 %.

MMF uvádza, že karibské krajiny závislé na cestovnom ruchu, ako sú Antigua a Barbuda, Bahamy, Belize, Dominika, Grenada, Haiti, Jamajka, Svätý Krištof-Nevis, Svätá Lucia a Svätý Vincent a Grenadíny, podľa predpovedí zaznamenajú tento rok rast o 3,2 %.

V prípade krajín ako Guyana, Surinam či Trinidad a Tobago, ktoré sú klasifikované ako karibskí vývozcovia komodít, sa bude hospodársky rast pohybovať v rozmedzí od 20,2 % v roku 2022 a v budúcom roku 2023 klesne na 16,4 %.

Akémkoľvek väčšie spomalenie rastu v Číne z dôvodu pandémie alebo iných dôvodov by mohlo tiež mať vplyv aj na kľúčové exportné ceny a obchod v regióne. Chudoba a nerovnosť stále zostávajú kľúčovými problémami v Latinskej Amerike a Karibiku vzhľadom na to, že nárast inflácie má nerovnomerný dopad na obyvateľstvo. Od začiatku vojny viaceré krajiny v regióne konali tak, aby obmedzili účinky rastúcich cien na zraniteľné skupiny – od zníženia daní a dovozných ciel až po cenové stropy alebo sociálne transfery.

Krajiny, ktoré ťažia zo zlepšenia svojich obchodných podmienok – miera cien za vývoz krajiny v pomere k jej dovozu – môžu mať jednoduchšie financovanie týchto nových opatrení. Podľa MMF, by celková stratégia by teda mala byť zameraná na inkluzívnu konsolidáciu. Výdavky na sociálne programy, zdravotníctvo, vzdelávanie a verejné investície by sa mali chrániť pri implementácii daňových reforiem, ako je napríklad posilnenie daní z príjmu fyzických osôb, ktoré podporia rast inkluzívnym spôsobom a pomôžu krajinám udržať fiškálnu udržateľnosť.

Investície by mali podľa postupu vykázať nárast, a to vďaka reaktivácii výstavieb a začiatom projektov, ktoré boli pozastavené z dôvodu neistoty a z dôvodu potrieb spoločností riešiť problémy s financovaním. Rozšírenie o vývoz možno pripísať oživeniu dopytu v regióne aj mimo neho, vzhľadom na silnejšiu ekonomickú potrebu na globálnej úrovni.

Globálne asymetrie podmieňujú politiky obnovy v Latinskej Amerike a Karibiku. Takmer 30 rokov po Summite Zeme a globálne prijatie medzinárodnej rozvojovej agendy, environmentálnym pilierom Agendy 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj je, z praktického hľadiska, bez ohľadu na politiku oživenie v regióne. To spôsobilo veľké problémy v strednodobých a dlhodobých orientáciách regionálnych ekonomík. Regiónu chýba príležitosť využiť úsilie o obnovu zlepšiť modely výroby a spotreby, ako aj kvalitu a pokrytie verejných služieb, ktorých význam zvýraznila pandémia COVID-19. Pandemickými opatreniami a reštrikciami, emisie mestskej a leteckej dopravy poklesli aj znečistenia ovzdušia v mnohých mestách. Zároveň však kombinácia škrtov v nezdravotníckych verejných výdavkoch a oslabenie kontroly, premietlo do väčšieho počtu nezákonných činností na hraniciach, ako aj odlesňovaniu.

Mnohých cestovateľov, najmä tých zo Spojených štátov, prilákalo Karibik ako miesto dovolení pri pandémie pre jeho blízkosť a relatívne dobré výsledky pri obmedzovaní COVID-19. Zatiaľ čo v roku 2020 došlo k zdevastovaniu zahraničného cestovania, počet medzinárodných návštevníkov v roku 2021 bol oveľa vyšší, prinajmenšom pre podskupinu ostrovov: 14 z 26 členských krajín Karibskej organizácie cestovného ruchu oznámilo nárast medzinárodných návštevníkov v roku 2021. V celom regióne počet návštevníkov výletných plavieb počas pandémie prudko klesol a snaha prinútiť ich, aby

sa vrátili, je hlavnou prioritou. Niektoré karibské štáty sa uchýlili k kreatívnejším opatreniam. Cestovný ruch do Karibiku je však ďaleko od normálu, pričom návštevníci z niekoľkých kľúčových regiónov – najmä Európy, Austrálie a Ázie – stále vo veľkej miere chýbajú.

Karibské ostrovy, ako napríklad Dominikánska republika, ktorá v roku 2021 navštívila takmer päť miliónov návštevníkov, čo je viac ako ktorákoľvek iná krajina v Karibiku, investujú veľké prostriedky do hotelov, aby sa pripravili na to, čo očakávajú, že bude ešte väčší dopyt, keď pandémia ustúpi. Luis Abinader, prezident krajiny, nedávno prezradil, že projekt rozvoja cestovného ruchu Pedernales v Cabo Rojo – považovaný za prvú turistickú destináciu v Karibiku, ktorá bola vyvinutá od nuly v rámci verejno-súkromného partnerstva – sa bude realizovať v štyroch fázach počas 10 rokov, a s odhadovanou investíciou viac ako 2 miliardy dolárov. Prvá fáza sa začne so šiestimi hotelovými reťazcami.

Aj menšie ostrovy, ako napríklad Tobago, ktoré má niečo cez 60 000 obyvateľov, plánujú investovať do infraštruktúry, aby prilákali turistov. Ostrov tiež privítal medzinárodné lety v januári 2022, keď British Airways a Virgin Atlantic obnovili lety z kľúčového trhu: Británie.

Šestnásť karibských krajín je členmi skupiny Svetovej banky (World bank group):

Bahamy, Barbados, Belize, Dominikánska republika, Guyana, Haiti, Jamajka, Antigua a Barbuda, Dominika, Grenada, Svätý Krištof a Nevis, Svätá Lucia, Svätý Vincent a Grenadíny, Svätý Martin, Surinam, Trinidad a Tobago

Prehľad obchodnej výmeny ACP – Karibských krajín:

(Antigua and Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Cuba, Dominica, Dominican Republic, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, St Kitts and Nevis, St Lucia, St Vincent, Surinam, Trinidad and Tobago)

Import/Export

Hlavní obchodní partneri 2021						
Import				Export		
	Krajina	Mil. EUR	%	Krajina	Mil. EUR	%
1	USA	16 005	38,8	USA	7 839	47,7
2	Čína	6 111	14,8	EÚ27	2 131	13
3	EÚ27	5 523	13,4	Singapur	973	5,9
4	Brazília	1 574	3,8	India	957	5,8
5	Singapur	1 284	3,1	Švajčiarsko	798	4,9

Hlavné obchodné komodity s EÚ 2021						
Import				Export		
	Komodita	Mil. €	%	Komodita	Mil. €	%
1	Minerály, pohon. látky	1 222	28,1	Stroje a dopr. prostriedky	2 069	33,4
2	Chemikálie	920	21,1	Potraviny a živé zvieratá	957	15,5
3	Potraviny a živé zvieratá	691	15,9	Zmiešaný manufaktúrny tovar	899	14,5
4	Stroje a dopr. prostriedky	341	7,8	Chemikálie	661	10,7
5	Nápoje a tabakové výrobky	293	6,7	Zmiešaný manufaktúrny tovar	607	9,8

Karibské krajiny a svet

V Mil. EUR	2018	2019	2020	2021
Import	49 087	50 198	41 376	53 317
Export	20 575	18 871	18 933	23 539
Bilancia	- 28 512	- 31 327	- 22 443	- 29 778

Karibské krajiny a EÚ

V Mil. EUR	2018	2019	2020	2021
Import	3 767	4 580	3 395	4 355
Export	6 958	7 050	5 428	6 190
Bilancia	3 191	2 470	2 033	1 835

Karibské krajiny a SR

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Celkový súčet
Celkovo Export EUR	14 277 108	29 548 356	36 917 342	31 019 280	14 440 718	20 445 810	146 648 614
Celkovo Import EUR	17 372 508	25 831 361	23 715 326	32 806 404	15 212 100	26 368 982	141 306 681
Celkovo Obrat EUR	31 649 616	55 379 717	60 632 668	63 825 684	29 652 818	46 814 792	287 955 295
Celkovo Bilancia EUR	- 3 095 400	3 716 995	13 202 016	- 1 787 124	- 771 382	- 5 923 172	5 341 933

Online Ekonomické Dokumenty:

Svetová banka – Latinská Amerika a Karibik /
<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/36519>

Karibský ekonomický bulletin 2022
<https://publications.iadb.org/en/caribbean-quarterly-economic-bulletin-volume-10-issue-3-january-2022-digital-infrastructure-and>

Makroekonomický súhrn: Banco Interamericano de Desarrollo (Medziamerická Rozvojová Banka)
<https://flagships.iadb.org/en/MacroReport2022/From-Recovery-to-Renaissance-Turning-Crisis-into-Opportunity>

Times Caribbean news:
<http://www.timescaribbeanonline.com/>